

Toolkit aanpak energiearmoede

Gestegen energieprijzen leiden tot betalingsproblematiek bij huishoudens

De energieprijzen zijn het afgelopen jaar flink gestegen. In januari 2022 was het gemiddelde variabele leveringstarief van een kuub gas voor nieuwe klanten al bijna vijf keer zo hoog als het jaar daarvoor¹. De energieprijzontwikkeling op de korte en middellange termijn is hoogst onzeker, omdat energieprijzen volatiel en lastig voorspelbaar zijn. Prijzen reageren onder andere sterk op (berichtgeving over) energietoevoer uit Rusland. Naar verwachting zullen veel huishoudens vanaf deze winter geconfronteerd worden met fors gestegen energierekeningen.

Met Prinsjesdag zal het kabinet de maatregelen presenteren gericht op aanvullende koopkrachtmaatregelen vanwege de gestegen prijzen en inflatie. In deze brief wordt specifiek ingegaan op de mogelijkheden energie te besparen via maatregelen aan de woning.

Kleine maatregelen kunnen deze winter het verschil maken

In 2022 is er in totaal 368,5 miljoen euro uitgekeerd aan gemeenten voor de bestrijding van energiearmoede en voor een meer fundamentele en structurele aanpak en grootschalige isolatie als onderdeel van het Nationaal Isolatieprogramma.. Gemeenten kunnen de middelen inzetten voor zowel grotere (structurele) energiebesparende maatregelen als kleinere energiebesparende maatregelen zoals radiatorfolie, afhankelijk van wat het beste aansluit bij de lokale situatie. Gemeenten zijn voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering hiervan.

Een bovengemiddeld deel van de huishoudens in energiearmoede woont in een woning met een lagere energetische kwaliteit² en is het meest gebaat bij structurele verbeteringsmaatregelen zoals isolatie of een (hybride) warmtepomp. Deze woningen zullen uiteindelijk grondig moeten worden aangepakt. Het is echter onmogelijk om voor de aankomende winter al deze woningen al te isoleren. Om huishoudens toch op korte termijn te helpen, kunnen kleine, snellere energiebesparende maatregelen ook al aanzienlijk bijdragen aan het verlagen van de energierekening. Zowel bij eigenaar-bewoners als bij huurders. Daarom willen we alle gemeenten oproepen om overal waar het nog kan voor deze winter nog in te zetten op deze laagdrempelige manier van energie besparen.

Informatiepakket ter ondersteuning aanpak komende winter

Met bijgevoegd informatiepakket willen we gemeenten ondersteunen in de aanpak energiearmoede voor aankomende winter. Het informatiepakket bestaat uit:

- Praktijkvoorbeelden en best practices*
In de aanpak energiearmoede kunnen we veel van elkaar leren, zodat niet elke gemeente zelf het wiel opnieuw hoeft uit te vinden. Op de [website Aanpak Energiearmoede](#) staan praktijkvoorbeelden van diverse gemeenten. Ook in bijlage 'Best practices' staan twee praktijkverhalen, van de gemeente Tilburg die intensief samenwerkt met woningcorporaties en van diverse Drentse gemeenten en de provincie die een regionale aanpak hebben ingericht.
- Knelpunten in de aanpak en oplossingsrichtingen*
Het aanpakken van energiearmoede of betalingsproblematiek bij huishoudens is een opgave met meerdere factoren. Het kan zijn dat gemeenten tegen knelpunten aanlopen in de aanpak. We hebben de grootste knelpunten geïdentificeerd, met suggesties voor oplossingsrichtingen. Dit zijn bijvoorbeeld de staatssteunregels; wanneer zijn deze wel en niet van toepassing? En hoe kan je hiermee om gaan? Ook de AVG-regels zijn een aandachtspunt, eveneens als een efficiënte aanbesteding en het lokaliseren van huishoudens met behulp van data. Oplossingsrichtingen hiervoor zijn binnenkort te vinden in de flyer "Knelpunten en oplossingsrichtingen" die op de [website Aanpak Energiearmoede](#) geplaatst zal worden. Tevens kunt u hier ook een overzicht vinden met de overige meest gestelde vragen.
- Flyer met energiebesparende maatregelen voor komende winter*
Om inzicht te geven in welke maatregelen nog voor deze winter getroffen kunnen worden is in samenwerking met Milieu Centraal een flyer gemaakt. Hierin staan de tips van gratis energiebesparende maatregelen en maatregelen die een kleine investering vragen. Deze maatregelen kunnen dienen ter inspiratie voor de aanpak energiearmoede, maar de flyer kan ook worden verspreid onder bewoners door de naam en het logo van jouw gemeente in het lege kader te plaatsen. U kunt de flyer binnenkort vinden op <https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/aanpak-energiearmoede>.

¹ [https://opendata.cbs.nl/" \ "/CBS/nl/dataset/84672NED/table?dl=6B934](https://opendata.cbs.nl/)

² TNO: De feiten over energiearmoede in Nederland (september 2021)

Aanvullende en beschikbare informatie

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een [Toolkit voorlichting energietoeslag](#)³ gemaakt, met middelen om te gebruiken in de communicatie over de eenmalige tegemoetkoming van 1.300 euro voor huishoudens met een inkomen rond het sociaal minimum. De toolkit voorlichting energietoeslag bevat een kernboodschap en een te verspreiden flyer. Daarnaast is er ook een opzet voor social media berichten en een overzicht van de regelingen en verwijzing naar tips bij geldzorgen door stijgende energiekosten. De toolkit is ook te gebruiken door gemeenten die (extra) voorlichting willen geven over de energietoeslag. Het is mogelijk om tekst op maat toe te voegen aan de afbeeldingen voor social media en de flyer om inwoners te verwijzen naar website of telefoonnummer van de gemeente.

Via het [Landelijk Communicatie Netwerk Klimaat](#) zijn communicatiemiddelen voor de campagne 'Verbeter je huis' en 'Zet ook de knop om' beschikbaar gesteld, welke vrij te gebruiken zijn. Dit zijn bijvoorbeeld filmpjes en berichten voor social media. In het najaar vindt een herhaling van de 'Zet ook de knop om' campagne plaats, met nieuwe communicatiemiddelen.

De [Toolkit Nationale Isolatieweek 2022](#) is hier te vinden. Eind september vindt hier weer een gezamenlijke 'boost' van plaats, en via de website zijn basisteksten, iconen, Google ads, video's, flyers, etc. beschikbaar gesteld. Deze zijn door gemeenten vrij te gebruiken, om in te haken op de Nationale Isolatieweek.

[Geldfit](#) is een website van de Nationale Schuldhulproute, die ondersteunt in grip houden op de geldzaken. Deze website heeft aparte pagina om aan de slag te gaan met je energierekening. Vervolgens wordt ook doorverwezen naar hulp in de regio, waaronder bijvoorbeeld de gemeente. Organisaties kunnen ook doorverwijzen naar Geldfit, iets wat een aantal energieleveranciers momenteel ook al doen. Gemeenten kunnen verwijzen naar Geldfit om ook via deze route bewoners te ondersteunen.

Van de huishoudens die kampen met energiearmoede woont ongeveer 75% in een sociale huurwoning⁴. Met Aedes, de Woonbond, IPO en de VNG zijn [prestatieafspraken voor volkshuisvesting](#) gemaakt, waar onder andere is afgesproken dat alle woningen met energielabel E, F, G voor 2028 aangepakt worden. Daarbij is afgesproken dat isolatiemaatregelen die corporaties nemen voor huurders gratis worden. Corporaties zien vanaf 1 januari 2023 af van toepassing van de, in het vorige Sociaal Huurakkoord opgenomen, vergoedingentabel die nu gehanteerd wordt om de huurstijging te bepalen na het nemen van isolatiemaatregelen (energieprestatievergoeding (EPV)). Deze afspraak leidt tot verlaging van de woonlasten voor huurders en maakt verduurzaming voor huurders aantrekkelijker.

Gemeenten kunnen woningcorporaties en verhuurders ondersteunen in hun aanpak en wijzen op de volgende informatie:

- De Woonbond heeft een [informatieblad over de aanpak energiearmoede](#) gemaakt, waarin wordt benadrukt wat woningcorporaties kunnen doen.
- Gemeenten kunnen met woningcorporaties afspraken maken over de aanpak energiearmoede binnen de reguliere prestatieafspraken.
- De Groene Huisvesters maken boekjes met o.a. bouwstenen voor energiebesparing in prestatieafspraken en een inspiratiegids. Deze boekjes zijn te vinden op de [website van de Groene Huisvesters](#).
Op dit moment wordt ook gewerkt aan een bouwsteen over energiearmoede.
- De Woonbond en Aedes hebben in 2020 de [campagne Meters Maken](#) gestart in samenwerking met Quintens. Het doel van de campagne is om huurdersverenigingen en woningcorporaties te stimuleren om energiedisplays in de woningen te plaatsen, zodat huurders inzicht krijgen in hun verbruik en m.b.v. bewustwording energie gaan besparen.

Ten slotte organiseren op dinsdag 20 september het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de VNG en Aedes een webinar Energiearmoede gericht op de samenwerking tussen gemeente en woningcorporatie. Het webinar trapt af met een uitdieping van de (nieuwe) prestatieafspraken in relatie tot energiearmoede: Wat is er afgesproken? Hoe sluit energiearmoede daar op aan? En hoe kan je dit gezamenlijk inrichten? Vervolgens laten we verschillende gemeenten en woningcorporaties aan het woord, met voorbeelden van hun aanpak en samenwerking. Er wordt niet alleen in gegaan op wat er goed gaat en wat goed werkt, maar ook waar het soms schuurt en waar je op moet letten. Hierbij besteden we aandacht aan de energiearmoede aanpak op de lange termijn, maar ook op de korte termijn en wat er nog gedaan kan worden voor aankomende winter.

Aanmelden voor het webinar op 20 september van 9.30 tot 11.00 kan via onderstaande link:

<https://ntp.webinargeek.com/webinar-energiearmoede>

Meer informatie

Kijk voor meer informatie over de SPUK Aanpak Energiearmoede op [onze website](#) of stel uw vraag via [aanpak.energiearmoede.nl](#).

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/06/09/toolkit>

⁴ TNO: De feiten over energiearmoede in Nederland (september 2021)